

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen
Center for Miljø

Bilag 3:

Hvidbog for høring af forslag til Lokal Agenda 21 plan 2012-2015

'Grøn hverdag og livskvalitet'

November 2012

By og klima

Njalsgade 13, 2. sal
Postboks 259
2300 København S

EAN nummer
5798009595959

www.kk.dk/miljoe

Indhold

Indledning.....	3
Den videre proces	3
Sammenfattende vurdering.....	4
Resume og vurdering af indkomne høringssvar	5
Generelt om Agenda 21-planen	5
Input til aktiviteterne	8
Forslag til nye aktiviteter.....	14

Indledning

Københavns Kommune har udarbejdet Grøn hverdag og livskvalitet – Agenda 21-plan 2012- 2015.

'Grøn hverdag og livskvalitet' beskriver, hvorledes Københavns Kommune gennem en række konkrete aktiviteter vil inddrage befolkningen, virksomheder, organisationer og foreninger i arbejdet med at skabe en grønnere og mere bæredygtig by.

'Grøn hverdag og livskvalitet' er udarbejdet efter planlovens § 33a og § 33b, der fastlægger, at kommunen skal offentliggøre en redegørelse med en strategi for kommunens bidrag til en bæredygtig udvikling i det 21. århundrede, også kaldet Lokal Agenda 21. 'Grøn hverdag og livskvalitet', supplerer på den måde 'Kommuneplanstrategien' og Kommuneplan 2011 'Grøn vækst og livskvalitet', der formulerer en række overordnede klima- og miljøvisioner for kommunens udvikling. Kommuneplanen fastlægger konkrete mål, initiativer og retningslinjer, som vil medvirke til at nå visionerne.

'Grøn hverdag og livskvalitet' har været i offentlig høring i perioden 30. maj 2012 - 30. august 2012.

Denne hvidbog indeholder et resumé og en vurdering af de skriftlige bemærkninger, der er modtaget i høringsperioden. I hvidbogen er medtaget en fortegnelse over samtlige høringssvar.

Der er indkommet i alt 21 skriftlige bemærkninger, fordelt på 10 lokaludvalg, 3 miljøpunkter, 1 organisation og 7 privatpersoner.

Mange af de fremkomne bemærkninger omhandler samme forhold, hvorfor det er valgt at udarbejde en samlet besvarelse. Resumé af høringssvar og kommunens vurderinger er samlet i afsnittet "Resume og vurdering af indkomne høringssvar". Kommunens vurderinger er angivet med *kursiv*.

Den videre proces

Når hvidbogen er tiltrådt af Borgerrepræsentationen, vil den blive sendt til dem, der har fremsendt bemærkninger. Samtlige høringssvar kan ses på BLIV HØRT, Københavns Kommunes digitale høringsportal på <http://blivhoert.kk.dk/hoering/gr-n-hverdag-og-livskvalitet>

Sammenfattende vurdering

Det er især lokaludvalg og miljøpunkter, der har afgivet høringssvar. Dette er i tråd med, at høringen var målrettet de aktører og interessegrupper, der indgår som centrale samarbejdspartnere i implementering af aktiviteterne.

Der er ikke kommet mange høringssvar fra borgere. Det var heller ikke ventet. Borgere er blevet inddraget i udarbejdelse af planen ved at komme med ideer til byens grønne udvikling og til aktiviteter som kan forbedre byen. Ideer til aktiviteter, viden og forventninger fra københavnernes er blevet indsamlet gennem en række workshops med byens lokaludvalg, tilfældige udvalgte københavnere samt børn og unge fra tre af byens skoler. Desuden er en række københavnere blevet interviewet i deres eget hjem. Borgernes barrierer og udfordringer i hverdagslivet er udforsket i et samarbejde med en forsker. En kvalitativ undersøgelse har skabt viden om, hvilke udfordringer og barrierer borgerne oplever på vejen mod at handle mere miljø- og klimavenligt. En del af resultatet af undersøgelsen er de seks hverdagslivsfortællinger som findes i en kort version i planen.

De fleste høringssvar indeholder ros til planen og dens udgangspunkt i borgernes hverdag og de fleste høringssvar er generelt positive over for arbejdet med grøn mobilitet. De kritiske bemærkninger handler om mulighederne for at få borgerne til at deltage i fx affaldssortering, hvis det er forsøg - der ønskes ikke forsøg, men handling. På transportområdet mener nogle, at der er behov for mere håndfaste midler som færre parkeringspladser og mindre kapacitet på vejene.

Forvaltningen anbefaler, at de mange høringssvar omkring Agenda 21-planens aktiviteter ikke giver anledning til ændringer i handlingsplanen, men tages til efterretning og anvendes i det efterfølgende arbejde med at sætte de udvalgte aktiviteter i værk.

Resume og vurdering af indkomne høringsvar

Generelt om Agenda 21-planen

Amager Vest, Amager Øst, Bispebjerg, Valby og Vanløse Lokaludvalg mener, at planen gør ret i at have borgerne som målgruppe, men selve planen kunne med fordel have været formidlet i en form, mindre rettet mod planlæggere og andre professionelle, og mere mod borgerne. Fx ved at være mere inviterende, åben og anvendelsesorienteret med kontaktoplysninger på de enkelte indsatser og henvisninger til relevante grupper, foreninger mm. Miljøpunkt Amager og Miljøpunkt Nørrebro mener, at planen i overvejende grad har til formål at informere borgere og virksomheder om miljøudfordringerne i København, og i mindre grad er et redskab til at engagere borgerne med.

Nørrebro og Amager Vest Lokaludvalg samt Miljøpunkt Amager og Miljøpunkt Nørrebro mener, at en mere tydelig sammenhæng med kommunens øvrige strategier og planer, vil være en fordel.

Bispebjerg Lokaludvalg og Vanløse Lokaludvalg anbefaler at gøre planens status klar – er der tale om en hensigtserklæring, et inspirationskatalog eller en forpligtende plan med mål og succeskriterier? Således kunne det være en god ide at angive i det indledende afsnit af planen, at den ikke skal ses som en udtømmende liste men nærmere en plan for udvalgte tiltag, hvor kommunen kan ses som en medspiller.

Bispebjerg Lokaludvalg anfører, at planens hensigt synes at være at få borgerne til at løfte kommunale mål og kedelige driftsopgaver.

Nørrebro Lokaludvalg mener, at Agendaplanen synes primært at have til formål at informere borgere og virksomheder om miljøudfordringer og i mindre grad at være et redskab til at engagere dem.

Østerbro Lokaludvalg finder det positivt, at Agenda 21-planen henter sine målsætninger i andre kommunale planer og fokuserer på borgernes muligheder i hverdagen for at påvirke miljø og klima i en positiv retning. Østerbro Lokaludvalg finder det positivt, at planen indeholder konkrete indsatser og effektvurderinger.

Valby lokaludvalg finder det positivt, at planen fokuserer på konkrete aktiviteter, og at der i udarbejdelsen er lagt stor vægt på at inddrage lokaludvalg, miljøpunkter og borgere.

Valby Lokaludvalg finder, at planen primært er intern. Valby Lokaludvalg ser gerne en stærkere sammenhæng mellem hverdagslivsfortællingerne og planens aktiviteter.

Brønshøj-Husum Lokaludvalg foreslår at Agenda 21-planen rettes til så den fremstår som en direkte invitation til lokaludvalg, områdefornyelser og miljøpunkter.

Vanløse Lokaludvalg foreslår, at det i indledningen til planen anføres, at planens aktiviteter ikke er en udtømmende liste i forhold til, hvad borgerne har mulighed for at deltage i af miljøaktiviteter.

Forvaltningen er glad for, at der er opbakning til den nye Agenda 21-plan med fokus på borgernes deltagelse i miljøarbejdet fra lokaludvalg og miljøpunkter. Forvaltningen har ændret forordet i Agenda 21 planen, så forordet ikke henvender sig så direkte til borgerne.

Brønshøj-Husum, Kgs. Enghave og Vesterbro Lokaludvalg finder det positivt at planen er koncentreret om en begrænset række aktiviteter. Vanløse Lokaludvalg mener, at indsatserne udover miljøbeskyttelse også skal varetage hensyn til økonomiske ressourcer og udvikling, samt hensyn til social udvikling og solidaritet – nationalt og globalt.

Brønshøj-Husum Lokaludvalg peger på, at Agenda 21 plan skal spille sammen med bydelsplanen i den enkelte bydel.

Nørrebro og Valby Lokaludvalg samt Miljøpunkt Amager og Miljøpunkt Nørrebro mener, at de konkrete mål under de enkelte aktiviteter er uklart beskrevet. Hvad er succeskriterierne for de enkelte aktiviteter? Hvor meget CO2 forventes aktiviteten ”Spar på energien i hjemmet” at kunne fortrænge? Og hvor meget betyder det for kommunens klimaplan?

Nørrebro og Amager Øst Lokaludvalg samt Miljøpunkt Amager og Miljøpunkt Nørrebro inviterer til samarbejde med lokaludvalg og miljøpunkter, som har en lokalt forankret arbejdsform og indblik i de lokale udfordringer og muligheder på miljøområdet, samt mulighed for at indhente fonds- og puljemidler til lokale indsatser.

Nørrebro og Amager Øst Lokaludvalg samt Miljøpunkt Amager og Miljøpunkt Nørrebro foreslår at inddrage lokale miljøambassadører i det videre arbejde med planens aktiviteter.

Bispebjerg, Brønshøj-Husum og Vanløse Lokaludvalg mener, det er glædeligt at være nævnt, men går ud fra, at der afsættes ressourcer til lokaludvalgene, når angivet som samarbejdspartner.

Kgs. Enghave, Vanløse, Valby og Vesterbro Lokaludvalg vil gerne deltage i den videre udformning ift. aktiviteterne i temaet ressourcer.

Miljøpunkt Amager foreslår, at der udarbejdes en årlig status med henblik på at igangsætte forstærkende initiativer.

Det er meget positivt, at lokaludvalg og miljøpunkter gerne vil samarbejde om konkretisering og gennemførelse af aktiviteterne i planen. Forvaltningen vil indgå i dialog omkring samarbejder om implementeringen af aktiviteterne i planen. Økonomien til gennemførelse af aktiviteter vil afhænge af budgettet de enkelte år i planperioden.

Planen vil være med til at realisere Københavns ambitiøse visioner på miljø- og klimaområdet. Borgernes og brugernes indsats er en helt central forudsætning for, at miljø- og klimamål bliver til virkelighed. Fx en stor del af indsatsen for at nå målet om CO₂-neutralitet er mere overordnet og strukturel karakter, men kommunens indsats gør det ikke alene. Borgerne, brugerne og virksomhederne i byen er afgørende for at løse udfordringerne. Ca. en tredjedel af CO₂-reduktionspotentialene i 2025 findes i indsatser, hvor borgerne direkte og indirekte har indflydelse på, om målet opfyldes fx øget anvendelse af cykler, elbiler og kollektiv trafik.

Der vil blive udarbejdet en årlig status til Teknik- og Miljøudvalget.

Input til aktiviteterne

Høringssvarene kommer med input og ideer til, hvordan de foreslåede aktiviteter kan gennemføres og konkretiseres. Input og ideer er samlet under temaer og de enkelte aktiviteter, afhængig af hvad høringssvarene har forholdt sig til.

Hjemme

Spas på energien i hjemmet

Bispebjerg Lokaludvalg mener, at aktiviteten 'Spas på energien i hjemmet' vil kræve en stor indsats i det opsøgende arbejde og flere gentagelser for at imødekomme udfordringen ved udskiftninger i bestyrelser og deslige. Bispebjerg Lokaludvalg vil gerne formidle kontakter på boligforeninger og i begrænset omfang deltage i udviklingen af konceptet i aktiviteten 'Spas på energien i hjemmet'.

Kgs. Enghave Lokaludvalg foreslår at bruge 'Sammen om Sydhavnen', hvor der samarbejdes med 15 boligforeninger i lokalområdet. Kgs. Enghave Lokaludvalg ser gerne et pilotprojekt i Sydhavnen i 2013.

Vesterbro Lokaludvalg og Brønshøj-Husum Lokaludvalg påpeger, at der også skal være fokus på ejendomme uden viceværter, mens Kgs. Enghave Lokaludvalg mener, at der også bør være fokus på mindre andelsforeninger og boligforeninger.

Nørrebro Lokaludvalg, Miljøpunkt Nørrebro og Miljøpunkt Amager og Miljøpunkt Nørrebro foreslår, at miljøambassadørerne inddrages i aktiviteten.

Der arbejdes videre med aktiviteten på baggrund af ideerne, herunder mulighederne for at nå mindre boligforeninger og andre ejendomme uden viceværter, samt andre muligheder for at komme direkte i kontakt med beboerne om mulighederne for at spare på energien.

Energirenovering af boliger i København

Bispebjerg og Vesterbro Lokaludvalg oplever et stort behov for vejledning af borgere og håndværkere fx gennem demonstrationsprojekter. Bispebjerg lokaludvalg peger på Karens Hus som eksempel.

Kgs. Enghave Lokaludvalg peger på, at der kan findes gode samarbejdspartnere i Sydhavnen, og peger desuden på et tæt samarbejde med Energitjenesten.

Vesterbro Lokaludvalg synes, det er en imponerende idé at deltage i generalforsamlinger/bestyrelsesmøder. Lokaludvalget vil gerne udbrede kendskabet til denne mulighed.

Nørrebro Lokaludvalg mener, at rådgivning og ekspertviden er vigtigt ved energiressourcer, men at det skal suppleres med lokale kompetencer fx miljøambassadørerne.

Der arbejdes videre med aktiviteten på baggrund af ideerne.

Hjælp til klimatilpasning

Bispebjerg Lokaludvalg ser behov for tilskudsordninger, samt for at Københavns Energi og Københavns kommune skal være opsøgende i de relevante områder. Bispebjerg Lokaludvalg vil gerne fortsætte fokus på klimatilpasning.

Nørrebro og Amager Vest Lokaludvalg foreslår kommunal lånefinansiering og tilbagebetaling af Københavns Energis tilslutningsafgift.

Nørrebro og Amager Vest Lokaludvalg og Miljøpunkt Nørrebro foreslår lokale centre for LAR (Lokal Afledning af Regnvand) styret af lokaludvalg og miljøpunkter, der sikrer en målrettet og borgerinvolverende klimatilpasningsindsats.

Kommunen må ikke støtte private økonomisk fx gennem tilskudsordninger, og er bl.a. begrundet i, at alle har krav på samme behandling. Kommunen kan ikke pålægge forsyningsselskabet at tilbagebetale tilslutningsbidraget. Det er forsyningsselskabet der selv bestemmer det. Kommunen kan imidlertid som ejer af Forsyningsselskabet gå til forsyningsselskabets bestyrelse og bede dem om at sikre, at tilslutningsbidraget tilbagebetales. I sådant et tilfælde vil kommunen dog først skulle gennem en analyse af, i hvilke tilfælde dette kan betale sig.

Kommunen vil indgå i dialog, for at etablere samarbejder omkring LAR, med de lokaludvalg og miljøpunkter der har mulighed for at arbejde med det i deres lokalområde.

Ressourcer

Det kreative ressourceværksted

Miljøpunkt Amager anbefaler involvering af ambassadørerne gerne med afsæt i erfaringer fra Hørgården Nærgenbrugsstation. Bispebjerg Lokaludvalg ser gode muligheder i etablering af et ressourceværksted i den kommende genbrugsstation under Bispeengbuen.

Kommunen tager forslagene om konkrete placeringer med i det videre arbejde.

Mere genanvendelse gennem forsøg hos borgerne

Miljøpunkt Amager og en borger efterspørger bedre affaldssortering. Miljøpunkt Amager mener, der bør stilles krav om sortering i flere fraktioner – specielt byudviklingsområder – og at der tages hensyn til dette ved planlægning af nye byområder og i lokalplaner. Dette kan suppleres med forbud mod gammeldags affaldsskakte i lokalplaner.

Miljøpunkt Nørrebro og Miljøpunkt Amager samt lokaludvalgene for Amager Øst, Bispebjerg, Nørrebro og Amager Vest tror ikke på, at kommunen får mange frivillige til affaldssorteringen, hvis ansøgning om deltagelse i forsøg fra borgere er et krav. Lokaludvalgene og miljøpunkter vil gerne inddrages i at finde egnede forsøgsområder.

Københavns Kommune er ved at indføre sortering af hård plast, metal og småt elektronik. Kommunens videre udvikling af affaldsområdet fremgår af forslaget til Ressource- og Affaldsplan 2018.

Formålet med forsøg hos borgerne er at øge genanvendelsen, mængden og kvaliteten af sorteret affald i de enkelte boligområder. Kommunen håber, at boligforeninger o.l. er interesserede i at deltage, og tager gerne mod forslag til forsøgsområder.

Byrum

Kgs. Enghave og Vesterbro Lokaludvalg finder aktiviteterne under byrum for uambitiøse. Nørrebro Lokaludvalg, Miljøpunkt Nørrebro og Miljøpunkt Amager ønsker støtte til eksisterende lokale initiativer i bydelene.

Vesterbro Lokaludvalg mener, at kommunen vil have borgerne til at løfte kommunens driftsopgaver på området.

Vesterbro Lokaludvalg ser gerne samarbejde med områdefornyelse inden for byrum. Vesterbro Lokaludvalg arbejder generelt for mere grønt i byen og øget biologisk mangfoldighed.

Kommentarerne tages til efterretning.

Hold din gade og bydel ren

Bispebjerg Lokaludvalg forventer ikke at spille en rolle, men foreslår at se det som en del af en holdningsbearbejdning og indtænke det i byens skoler.

Kommentaren tages til efterretning, ideen om at inddrage byens skoler vil blive overvejet i det videre arbejde.

Fremme af byens mangfoldighed af dyr og planter

Amager Vest Lokaludvalg og Miljøpunkt Amager foreslår inspiration fra fx Prags Have, Ørestad Urbane Haver, Haverne i Sundholm, Akvaponisk Selskab, Metrohaverne, Bybi, Kogræsserforeningen Koklapperne og Byhøst.

Bispebjerg Lokaludvalg mener, at det er vigtigt, at frivillige får en rekreativ oplevelse, som bidrager til livskvaliteten – fx gennem deltagelse i et laug. For at sikre vedholdenhed og forankring er opbakning vigtig - kyndig vejledning i opstarten og netværksmøder med andre frivillige netværk med samme interesse. Bispebjerg Lokaludvalg foreslår derfor årlige netværksmøder på tværs af bydelene inden for emnerne for de frivillige initiativer.

Brønshøj-Husum Lokaludvalg gør opmærksom på lokaludvalgets aktiviteter især i Utterslev Mose om frivillighed i naturpleje, overvågning m.v. Et bilaug er under etablering.

Kommentarerne indgår i kommunens videre arbejde med frivillighed inden for det grønne område. Som en konsekvens af bl.a. høringsvaret, er indholdet i aktiviteten gjort mere netværkspræget.

Mere grønt i byen

Miljøpunkt Amager finder det oplagt at understøtte Netværket for Urbane Haver og opfordrer til dialog med miljøpunktet om rolle og muligheder. Netværket mangler understøttelse til sekretariatsbistand mm. Det fungerer på frivillig basis og giver de lokale grønne initiativer et rum for erfaringsudveksling og praktisk støtte. Sekretariatsbistand kan sikre koordinerede forhold fx ved etablering og afvikling af nye urbane haver, udpegning af egnede byrum og bygninger til begrønning. Miljøpunkt Amager søger også opbakning til opstart af lokale socio-økonomiske byhaveprojekter som skal være økonomisk selv bærende, inddrage lokal og frivillig arbejdskraft, producere fødevarer til lokalt forbrug og udvikle byens rum på et bæredygtigt grundlag.

Bispebjerg Lokaludvalg finder, at aktiviteten ligger fint i tråd med udvalgets aktiviteter; NV Autopark og fokus på Fuglekvarteret, og vil gerne støtte op om initiativerne.

Amager Vest Lokaludvalg oplever stor efterspørgsel efter mindre nyttehaver i Ørestad og på Islands Brygge. Amager Vest Lokaludvalg indgår gerne som testområde for urbane landbrug.

En borger foreslår, at borgere kunne tilbydes inspirations/igangsætningskurser. Muligheden for at samarbejde med jobcentre og mennesker på overførselsindkomst kunne også indtænkes

I det videre arbejde med at gøre København til en grønnere by vil ovenstående forslag indgå.

En borger spørger, hvorfor kommunen ikke arbejder med biofaktorberegninger i sit arbejde med grønne områder.

Biofaktorberegninger er meget komplekse og kræver et meget stort registreringsarbejde, før den egentlige beregning kan udføres. Vi har ikke erfaring med at lave biofaktorberegninger i Københavns Kommune, og vi mener ikke, at det er et koncept, der passer ind i Agendaplanen, da aktiviteten ikke involverer borgerne. En biofaktor skal ses som en måde at definere et serviceniveau for mængden af grønt i byen. I dag fastsætter vi serviceniveauet i en årlig opgørelse af byens grønne områder – både for hele byen og fordelt på indbyggere og bydele. Vi er netop gået i gang med at diskutere, hvordan vi fremadrettet skal registrere byens grønne områder og fastsætte et serviceniveau. Her kunne en biofaktorberegning være en mulighed.

Støt med dit skod

Bispebjerg Lokaludvalg anfører, at det sikkert en god idé, men har svært ved at se aktivitetens Agenda21-dimension.

Kommentaren tages til efterretning.

Transport

Rådet for Bæredygtig trafik og Lars Barfred anfører, at det er nødvendigt at holde fast i beslutningen fra 1997 om, at trafikmængden ikke må overstige niveauet fra 1996. De mener, at det kun kan lade sig gøre at reducere luft og støjforureningen, få plads til flere grønne områder, lokal afledning af regnvand, sikre skoleveje, og levende bydele, hvis man tør begrænse biltrafikken. Dette kan ske ved færre parkeringspladser og reduceret vejkapacitet og vil være meget mere effektivt end de foreslåede aktiviteter.

Miljøpunkt Nørrebro foreslår, at trafikken på tværs i byen kører under byen fra Bispeengbuen til Amager. Ågade/Åboulevarden og H.C. Andersens Boulevard graves således ned. Det kan kombineres med fritlægning af Ladegårdsåen og klimatilpasning. En borger foreslår ligeledes, at gennemkørende trafik fjernes fra Indre By, og H.C. Andersens Boulevard forbeholdes fodgængere og cykler.

Alternativer til egen bil

Nørrebro Lokaludvalg og miljøpunkterne på Nørrebro og Amager anbefaler, at kommunen arbejder målrettet med borgernes transportmiddelvalg, og en tilflytterpakke er en god start.

Bispebjerg Lokaludvalg er positive over for aktiviteten, men påpeger, at der også skal være fokus på gode forhold for fodgængere. En borger foreslår, at cyklister og fodgængere i højere grad adskilles for at sikre gode forhold for fodgængere.

Flere elbiler til københavnere

Bispebjerg Lokaludvalg opfatter området som vigtigt, men forventer ikke at spille en rolle i elbilsindsats. Nørrebro Lokaludvalg og miljøpunkterne på Nørrebro og Amager foreslår, at kommunen understøtter indsats for deleordning af elbiler.

Mere og sjovere cykling i byen

Miljøpunkt Amager foreslår partnerskab mellem sig selv og Bicycle Innovation Lab om udvikling og konkretisering af indsatser på cykelområdet. Bispebjerg Lokaludvalg gør opmærksom på, at lokaludvalget har lavet et cykelkort med spændende ruter, som kan inspirere til at opleve bydelen på cykel. Bispebjerg Lokaludvalg opfordrer herudover til fokus på missing links i stinettet. Bispebjerg Lokaludvalg synes, at cykel-være-værkstederne er spændende og gør opmærksom på at 'Bolsjefabrikken' driver et cykelværksted. Man kunne derudover tænke sig at tankstationer etablerer cykelpuslepladser.

Amager Vest Lokaludvalg synes, at et cykel-være-værksted kunne passe ind i Urban-planen. Lokaludvalget støtter gerne.

Samlet vurdering af bemærkningerne til transport aktiviteterne

Høringssvarene om færre parkeringspladser og reduceret vejkapacitet, og konkrete forslag om at lukke eller tunnellægge konkrete vejstrækninger falder uden for Agenda 21-planens område. Bemærkningerne indgår derfor ikke i det videre arbejde med planens aktiviteter. Der henvises i øvrigt til kommunens Handlingsplan for grøn mobilitet.

Forslag og ideer til aktiviteterne vil indgå i det videre arbejde.

Tværfagligt tema

Det tværfaglige tema fylder ikke meget i høringssvarene og er ret generelle. De er derfor ikke opdelt på de forskellige aktiviteter. Kgs. Enghave og Vesterbro Lokaludvalg anfører, at det er en god idé at inddrage borgene, men de ønsker også plads til fagfolk, relevante organisationer og foreninger i indsamlingen af ideer og udviklingen af aktiviteter. Bispebjerg Lokaludvalg har svært ved at se lokaludvalget i

aktiviteterne omkring samspil med københavnernes om grøn innovation, samspil med virksomheder om grønne handlemuligheder, eller samspil med københavnernes om ny teknologi. Bispebjerg Lokaludvalg peger gerne på relevante virksomheder, der kan indgå i 'Klimabevidst arbejdskultur'. Nørrebro Lokaludvalg Miljøpunkt Amager påpeger, at man skal huske at inddrage erfaringer fra mobility management-indsatsen "KørSmart" i 'Klimabevidst arbejdskultur' og erfaringer med miljøaktiviteter på folkeskoler i aktiviteten omkring 'Klimaambassadører på byens skoler'.

Amager Øst Lokaludvalg ser gerne, at miljøambassadørerne involveres i uddannelse af skoleelever til klimaambassadører, og deltager gerne i dette arbejde.

Kommentarerne tages til efterretning og vil indgå i det videre arbejde med aktiviteterne.

Forslag til nye aktiviteter

Af de indkomne hørings svar fremgår en række forslag til emner for nye aktiviteter til Agenda 21-planen. Nedenfor er de enkelte emner besvaret.

Madspild

5 lokaludvalg og 2 miljøpunkter argumenterer for, at det er væsentligt at mindske af madspild indgår i aktivitetskataloget. De peger bl.a. på, at indkøb, forbrug og mad indgår i mange af hverdagslivsfortællingerne.

Kommunen er enig i, at det er et væsentligt og relevant emne for Agenda 21-planen, men finder ikke at der er basis for på nuværende tidspunkt, med nuværende viden og erfaringer (herunder indkomne hørings svar) at skabe en konkret aktivitet om emnet. Kommunen vil arbejde videre med emnet og konkret understøtte udviklingen af en aktivitet ved at tage emnet op som udfordring i Agendaplanens aktivitet "Samspil med københavnernes om grøn innovation" og i "Samspil med virksomheder om grønne handlemuligheder".

Kemi

Nørrebro og Vanløse Lokaludvalg samt Miljøpunkt Amager og Miljøpunkt Nørrebro forslår, at planen suppleres med initiativer om kemi, herunder oplysning om kemifri hverdag, produkter og haver uden kemi m.v.

Det er kommunens vurdering, at området for kemiregulering og borgerinformation i tilstrækkelig grad er dækket af statslig indsats, (Miljøstyrelsen) til ikke at indgå i Agenda 21-planen for 2012-2015.

Kommunen opfordrer derfor til at henvende sig til Miljøstyrelsen og anvende deres indsats til understøttelse af egen indsats.

Minimering af vandforbrug og miljørigtig vask

Nørrebro Lokaludvalg og de tre miljøpunkter ønsker aktivitet i forhold til vandforbrug og miljørigtig vask.

I Vandforsyningsplan 2012 angives, at målsætningen på 110 l/person pr. dag for husholdningernes vandforbrug er opfyldt med et forbrug på 108 l/person i 2010. I vandforsyningsplanen er en målsætning for 2017 på 100 l/person pr dag og for 2025 på 90 l/person pr. dag. Vandforbruget vil blive fulgt, og der vil blive sat ind med yderligere aktiviteter m.v., hvis det er nødvendigt.

Solceller

Valby Lokaludvalg foreslår, at kommunen iværksætter forsøg med solceller.

KBH2025 Klimaplanen indeholder et mål om inden 2025 at etablere i alt 60.000 m2 solceller på eksisterende og nye kommunale bygninger. Borgerrepræsentationen har for budget 2013-16 bevilget i alt 9,3 mio kr. i anlæg til solceller med henblik på "at få tilstrækkelige erfaringer med teknologien, herunder bygningsintegration". Det fremgår desuden af budgettet, at "Københavns Kommune skal understøtte københavnernes muligheder for at investere i solceller ved at stille information og værktøjer til rådighed".

Kommunen er således enig i, at det er vigtigt at benytte erfaringerne med arkitektonisk velintegrerede solceller til at hjælpe borgere på vej til at opsætte og indpasse solceller. Derfor har kommunen en løbende, intern dialog med relevante eksterne parter fra solcellebranchen om bygningsintegration og æstetik forbundet med solceller. Heri indgår også udveksling af eksempler og konkrete løsninger på ejendomme, som kan danne grundlag for at hjælpe københavnere på vej, fx i forbindelse med byggetilladelse til bygningsintegrerede solceller.

Endvidere er kommunen ved at udarbejde arkitektoniske retningslinjer for reovering af eksisterende ejendomme, herunder retningslinjer for solceller. Disse vil fungere som et vigtigt værktøj i forbindelse med københavnernes investeringer i solceller.

Klimaambassadører til mindre ejendomme

Valby Lokaludvalg efterspørger uddannelse af klimaambassadører til mindre boliger eller mulighed for at rekvirere besøg fra en klimakonsulent.

Kommunen anerkender, at aktiviteterne er målrettet større ejendomme, og at der også er beboere i mindre boliger, der ønsker at spare på energien. Grundet erfaringer fra tidligere ordning med uddannelse af klimakonsulenter og ressourcemæssige udfordringer er det dog ikke muligt i første omgang at målrette en aktivitet mod de mindre boliger.

Sortering af affald på gaden

Amager Vest Lokaludvalg, Kgs. Enghave Lokaludvalg og Miljøpunkt Indre by-Christianshavn foreslår, at der etableres affaldssortering på gaden.

Kommunen er meget interesseret i at se på disse muligheder og arbejder med både med udformning og afprøvning af prototyper for kildesortering i byrummet og med indhentning af erfaringer med emnet.

Mere affaldssortering i nye byområder

Amager Vest Lokaludvalg, Nørrebro Miljøpunkt og Nørrebro Lokaludvalg efterlyser, at der stilles højere krav til affaldssortering i flere fraktioner i planlægningen af nye byområder, med forslag om, at der gøres plads til flere fraktioner end småt brændbart.

Kommunen er enig i, at der skal tænkes i helhedsløsninger. Kommunen er i gang med at øge antallet af fraktioner for borgere i Københavns Kommune, så der fremover også sorteres hård plast, metal og småt elektronik. Dette vil også gælde i nybyggeri.

Ved planlægningen af nye byområder indgår allerede plads til affaldssortering og nærgenbrug. Der er derfor ikke behov for, at emnet indgår i Agendaplanen.

Tilskud til private LAR-projekter

En borger spørger, hvorfor kommunen har fjernet tilskuddet til private som ønsker at lave LAR.

Kommunen har aldrig ydet tilskud til LAR. Tilskuddet må forveksles med den tilbagebetaling af tilslutningsbidraget, som KE har stoppet for udbetalingen af. Det skyldes, at de puljer der var afsat til dette er opbrugt. KE har dog oprettet en ny mindre pulje. Det er usikkert hvor lang tid den vil holde. Først når TMF har lavet en spildevandsplan kan der blive etableret en pulje med et længere perspektiv. Den ny spildevandsplan forventes vedtaget i 2013.

Skolehaver

Amager Vest Lokaludvalg, Nørrebro Lokaludvalg samt Miljøpunkt Amager og Miljøpunkt Nørrebro foreslår, at der etableres flere skolehaver.

Etablering af flere skolehaver falder ikke umiddelbart ind under Agendaplanens område. Skolehaver hører under Børne og Ungeforvaltningen, der oplyser at det forventes at der med udgangen af 2013 tages stilling til den bevilling som omfatter skolehaverne, herunder om der skal etableres flere end de nuværende haver.